

Л. А. Соболев

Красногвардійський район

КРАСНОГВАРДІЙСЬКИЙ РАЙОН (до 1945 – Тельманський) – район, що знаходиться у центральній частині Автономної республіки Крим. Межує з Джанкой., Первомай., Сакським, Сімфероп., Білогір. і Нижньогір. р-нами. Утвор. 1935 як нім. нац. р-н (названий на честь лідера нім. комуніст. руху Е. Тельмана). Від листопада 1941 до квітня 1944 – під нім.-фашист. окупацією. У серпні 1941 депортовано більшість німців, у травні 1944 – крим. татар. У 2-й пол. 1940-х рр. були перейменовані майже всі насел. пункти р-ну. 1962 приєднано насел. пункти ліквідованого Октябр. (до 1945 – Біюк-Онлар.) р-ну. 1939 у Біюк-Онлар. р-ні мешкало 18 542 (росіян – 7214, німців – 4010, українців – 3257, крим. татар – 3061, євреїв – 470, болгар – 151, греків – 31, вірмен – 15), у Тельман. р-ні – 23 535 (німців – 7897, росіян – 7425, українців – 3390, євреїв – 1910, крим. татар – 1897, вірмен – 125, болгар – 71, греків – 43) осіб. Нині пл. К. р. 1,8 тис. км². Насел. 93 686 осіб (2001, складає 105,0 % до 1989): росіян – 48,7 %, українців – 27,3 %, крим. татар – 16,7 %, білорусів – 2,2 %, поляків – 0,2 %. У складі р-ну – смт Красногвардійське й Октябрське та 83 сільс. насел. пункти. Більша частина К. р. лежить у межах Центр.-Крим. рівнини, пн.-сх. – *Присиваської низовини*. Поверхня – плоска низовинна лесова рівнина, слабо розчленована неглибокими балками. Корисні копалини: вапняки, гравій. Протікають *Салгир* з притокою [Бурульча](#) (бас. [Азовського моря](#)). Проходить траса Красногвардій. каналу (відгалуження *Північно-Кримського каналу*). На Пн. Сх. ґрунти переважно темно-каштан., на Пд. Зх. – чорноземні пд. карбонатні, на Пн. є солонці та солончаки. Природна степ. рослинність майже не збереглася, понад 90 % тер. р-ну розорано. Охороняються ландшафтні заказники місц. значення: Ділянка степу в с. Клепиніне та Цілинний степ у с. Григорівка. У райцентрі – залізнична ст. Урожайна, у смт Октябрське – Елеваторна. Основу економіки р-ну складають вироб-во та перероблення с.-г. продукції. У К. р. – 49 пром. підприємств. Підпр-ва харчової промисловості (її частка від заг.-рай. випуску пром. продукції становить 96 %) виробляють м'ясо, субпродукти, ковбаси, консерви, овоч. і фрукт. соки, борошно, хліб, крупи, кондитер. і макаронні вироби. Розвинені рослинництво, тваринництво, садівництво та виноградарство. У сфері с. господарства працюють 130 підприємств і 271 селян.-фермер. госп-во. У К. р. – 34 заг.-осв. школи, ПТУ, 18 дошкіл. закладів, 2 центри дит. і юнац. творчості; 46 клуб. закладів, 51 б-ка, 4 муз. школи, [Красногвардійський краєзнавчий музей](#); 2 рай. лікарні, 14 лікар. амбулаторій, 51 фельдшер.-акушер. пункт. Спорт. база: 6 стадіонів, 20 майданчиків, 43 футбол.

поля, 8 тирів, 43 зали, кінно-спорт. база. Виходить г. «Огни маяка». Функціонують 306 колективів худож. самодіяльності, з них 22 мають звання «народний», 6 – «зразковий». Реліг. громади: УПЦ МП, мусульман (по 25), євангел. християн-баптистів (2), повного Євангелія (6), свідків Єгови (3), пресвітеріан. церкви, адвентистів сьомого дня (по 1). Збереглися садиба Люстихів у с. Клепиніне (кін. 19 – поч. 20 ст.), костел Серця Ісуса Христа у с. Олександрівка (1910). Серед видат. уродженців – кримськотатар. письменник *Е. Умеров* (с. Рогове), Герой Радянського Союзу *М. Октябрська* (с. Ближнє).

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Красногвардійський район / Л. А. Соболев // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-2895>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).